

1. U prošloj propovijedi sam naveo da se Lukino Evandjelje temelji na dokazima i činjenicama, gdje nam Luka želi objasniti što je zapravo vjera. Luka nam želi dokazati da će Isus stvarno doći i biti naš Kralj u budućnosti. To nije samo dobra priča, to je objektivna realnost.

SVEĆENIK

2. (**Luka 1,5**) Kralj Herod vladao je Judejom, koja je uključivala Samariju i Galileju, između 40. i 4. godine prije Krista. U (**Mateju 2,1**) tekst kaže: „Kad se Isus rodio u Betlehemu judejskome u dane Heroda kralja, gle, mudraci s Istoka pojaviše se u Jeruzalemu.“ Tu vidimo potvrdu njegova vladanja u to vrijeme.

2.1. Tekst dalje govori da je postojao neki svećenik iz razreda Abijina imenom Zaharija. Što točno znači „iz razreda Abijina“? Ako pogledamo (1. Knjigu Ljetopisa 24,1-18), tamo piše da se u vrijeme kralja Davida svećenička loza dijelila na razrede. Svećenik si mogao biti samo ako si dolazio iz Aronova roda, iz Levijevog plemena (Aron je bio Mojsijev brat). Aronovi potomci bili su podijeljeni u 24 razreda, a Abijin razred bio je osmi po redu.

2.2. Leviti iz Levijevog plemena obavljali su ostale dužnosti u Hramu – čistili su Hram, pjevali u zboru, pripremali Hram za obrede itd. Ali svećenik si mogao biti samo ako si bio iz Aronova roda. Tekst dalje govori da je i Zaharijina žena Elizabeta bila iz Aronova roda, tako da su oba roditelja Ivana Krstitelja bila iz svećeničke loze – zanimljivo.

PRAVEDNICI BOŽJI

(**Luka 1,6**) Ovdje Luka govori da su Zaharija i Elizabeta bili pravedni pred Bogom i da su živjeli besprijeorno prema Zakonu i odredbama Božjim.

Ovdje ćemo se malo zaustaviti – što to zapravo znači? Postoje dva stajališta kako religije u svijetu gledaju na spasenje čovjekove duše:

- a) po dobrim djelima,
- b) po milosti Božjoj.

3.1. Ja ću se ovdje fokusirati na katoličko i protestantsko stajalište.

3.2. Protestantska teologija uči da nitko nije mogao u potpunosti sprovoditi Mojsijev Zakon (Moralne zapovijedi). I zato je Isus morao doći, da sebe prinese kao žrtvu ugodnu Bogu, kako bi oni koji vjeruju u njega bili pomilovani (opravdani) pred Bogom i primili na dar život vječni.

Ako pokušamo tekst koji je naveden u (§ 3.) gledati kroz leće protestantske teologije, onda ga možemo ili zanemariti, ili početi preispitivati. Zašto? Zato što Zaharija i Elizabeta u to vrijeme nisu poznavali Isusa – on još nije bio rođen. Drugim riječima, oni tada nisu imali šansu biti spašeni.

3.3. Katolički Katekizam, s druge strane, kaže da sakramentima (vanjskim ritualnim obredima), dobrim djelima i Kristovom žrtvom primamo spasenje. Problem koji leži u tim vanjskim obredima objasniti ću u daljnjem tekstu.

4. Ako je bilo nemoguće sprovoditi moralne Božje Zapovijedi, kako onda u tekstu čitamo da su Zaharija i Elizabeta bili pravedni pred Bogom? Ako detaljno proučavamo Bibliju, nigdje ne nalazimo da autori izričito govore kako je Mojsijev Zakon neodrživ.

4.1. Istina je da nitko od nas ne ljubi svoga susjeda kao samoga sebe. Mi smo moralno nesavršena bića, koja će se uvijek prvenstveno pobrinuti za sebe. Samu srž – bit – Mojsijevog Zakona, to jest moralnu dobrotu, mi ne možemo u potpunosti postići.

SVRHA ZAKONA

4.2. Zakon je bio dan Židovima da spoznaju tko su oni zapravo, i da tom spoznajom dođu do odluke – da se duboko pokaju u srcu i shvate da im je potrebna Božja milost.

5. Sada ću se staviti u cipele Židova. Što zapravo znači držati Božje Zapovijedi?

Kao Židov, ako sam htio držati Božje Zapovijedi, sprovoditi Mojsijev Zakon, prvo sam morao stvarno vjerovati da postoji Bog koji je sklopio Savez s mojim narodom Izraelom. To znači da ću kao Izraelac ozbiljno shvatiti i sprovoditi Božji Zakon. Posvetit ću se štovanju, učenju Tore, učenju tko je Bog. Ljubit ću njegov Zakon jer znam kakav sam, i da me jedino Bog može spasiti od mene samog.

5.1. Kada sam ja kao Židov kroz Mojsijev Zakon spoznao da nisam dobra osoba – ali u iskrenoj želji da postanem takva osoba – tada ću, žrtvama prinosticama koje su propisane u Zakonu, s iskrenim i pokajanim srcem, doći u Božji Hram pred svoga Jahvu. Tim vanjskim ritualom prikazat ću da tražim milost i oprost od svoga Boga. Molit ću ga da me kroz moj život mijenja i oblikuje u čovjeka koji svim svojim srcem voli i ljubi moralnu dobrotu i savršenost Mojsijevog Zakona.

5.2. Ja vjerujem da su to činili Zaharija i Elizabeta. Oni to nisu činili zato što su „morali.“ Oni su voljeli i

težili sprovesti Mojsijev Zakon, oni su ga čuvali u svom srcu kao najdragocjenije blago koje posjeduju¹.

5.3. Oni nisu bili kao ostali Židovi koji su to činili zato što su „morali“, jer je kultura i tradicija tako zahtijevala. Mnogi su Židovi voljeli Mojsijev Zakon, ali dok su ga sprovodili, vjerovali su da time zaslužuju Božju naklonost: „Bože, zar ti ne želiš da ja dobijem ono što zaslužujem? Pa ja postim redovito, ja prinosem žrtve u tvoj Hram, ja živim po tvojim Zakonima, ja se X puta dnevno molim. Ja nisam kao moj susjed – carinik, pijanica i bludnik. Ja sam bolji od njega. Ja zaslužujem da mi ti daš svoj Blagoslov!“

5.4. Da li je to značilo: „Ok, Bože, sada ću prestati biti zao i postat ću dobar?“ Ne.

Biblija jasno govori da je sama srž našeg postojanja „moralno loša.“ Nijedna knjiga na svijetu ne ide toliko duboko u taj problem – problem koji uništava čovječanstvo. Bog Biblije nas želi suočiti s tim problemom jer nas voli, a ne zato da nas ponizi ili da se naslađuje tom činjenicom.

6. Biblija govori, i kroz Stari i kroz Novi Zavjet, da mi ne možemo „zaslužiti“ Božju naklonost. Mi smo spašeni po milosti Božjoj – to je dar od Boga. - Ja bih rekao da se mi „kvalificiramo“ pokajanim srcem kako bi dobili na dar boravak u Božjem kraljevstvu. -

TUŽNA STVARNOST U NAŠEM ŽIVOTU

6.1. Ako to primijenimo na nas kršćane danas, želim reći ovo: u našim ponosnim srcima postoji nešto pokvareno – srce koje je buntovno prema Bogu, njegovoj dobroti i njegovoj milosti. Mi jednostavno ne želimo Božju milost i oprost, mi to želimo zaslužiti! Čak nas vrijeđa da nam Bog to daruje.

6.2. Sve to sve više vidim i u svom vlastitom životu: „Ja to želim zaslužiti. Meni ne treba oprost. Ja sam dobar!“ Tužna je realnost da upravo to vidim i u našim kršćanskim krugovima – bili mi Katolici, Pravoslavci ili Protestanti – većina nas ima upravo takav stav prema Bogu.

6.3. Svi mi imamo svoje vanjske obrede i rituale (sakramente) kojima se želimo prikazati onima oko nas da smo bolji od njih, i da zato zaslužujemo Božju naklonost.

IZNUTRA TRULI

7. U vrijeme Ivana Krstitelja, Isusa Krista i apostola, isto to su činili i farizeji.

Oni su učili nauk koji je tvrdio da provedbom Mojsijevog Zakona oni zaslužuju Božju naklonost. Ali Isus, Ivan K. i apostoli su se protivili tome. Razlog? Nevjerojatna laž i obmana vlastitog uma.

Apostol Pavao u svojim Poslanicama govori: „**Ako mislite da tim ceremonijalnim obredima vi postajete pravedni pred Bogom, vi ste potpuno ludi! Jedino što bi ti obredi trebali prikazivati je srce koje priznaje da je moralno loše i tim obredom traži Božji oprost i milost².**“

¹ (Matej 13,44–46; Psalam 37,30–31)

² Gal 3,1–3; Rim 2,25.28–29; 3,28; Fil 3,2–3

7.1. Ali ne. Farizeji su hodali po trgovima, tapšali jedni druge po ramenima i govorili:

„Vidi kako smo mi dobri i pravedni.“

Prikazivali su to svojim djelima izvana – i činili su to savršeno. Njima je bilo bitnije izgledati pravedno pred ljudima, nego zaista voljeti i čuvati Božji Zakon.

Isus je rekao farizejima: „Izvana ste ulašteni pehar, a iznutra trule kosti³.“

Njihove misli su bile pokvarene, pune prijevare i zavisti. Ali izvana – oni su bili savršeni i pravedni. Imali su ovakav stav: „Vidi ove grješnike oko nas, a mi? Mi smo Božji ljudi.“

I nažalost, postali su samo pravedni u svojim očima, obmanuti vlastitom prijevarom.

Koncept farizeja na koji su Isus i sami apostoli upozoravali židovski narod tada, vrijedi i danas – univerzalno.

7.2. Židovi su mogli ozbiljno shvatiti Mojsijev Zakon i hodati pravedno pred Bogom. Nisu ga mogli savršeno sprovoditi, ali sama želja da ga žele savršeno sprovoditi – činila ih je pravednima u Božjim očima. Drugim riječima: ako si duboko u svome srcu htio biti takav čovjek, u Božjim očima ti si bio pravedan. I rijetki su to činili. Jedni od njih su bili Zaharija i Elizabeta.

7.3 Tako da i Katolici i Protestanti sadrže djelomičnu istinu u svojem nauku, ali zbog nerazumijevanja židovske misli do kraja, izvrnuli su i prenamijenili Božji nauk na svoje sviđanje – nažalost.

KOCKA

8. Ok, idemo dalje. U (Luka 1,7) čitamo da je Elizabeta bila nerotkinja.

U (Postanku 30,22-23) piše: „Uto se Bog sjeti Rahele: Bog je usliša i otvori njezinu utrobu. Ona začne i rodi sina te reče: »Ukloni Bog moju sramotu⁴!“

Tekst dalje kaže da su oboje bili u poodmakloj dobi. Tema se ponavlja kao u Starom Zavjetu – Abraham i Sara su isto bili u poodmakloj dobi prije nego su dobili Izaka.

8.1. (Luka 1,8) Vrlo vjerojatno se 24 razreda (§ 2.1.) rotiralo međusobno da bi služili u aktivnoj svećeničkoj službi u Jeruzalemu. Dok je jedan od razreda bio u aktivnoj službi, drugi su bili u rezervi, živeći širom Palestine sa svojim obiteljima. Kada je došao njihov red za aktivnu službu, morali su napustiti svoje domove i obitelji, i otići u Jeruzalem služiti u Božjem Hramu na određeno vrijeme.

Luka ovdje govori da je Zaharija imao takvu službu u tom trenutku.

8.2. Tekst dalje kaže da je Zahariju kockom zapala posebna služba. Pokušat ću objasniti izgled Hrama da možemo vizualizirati sam događaj. Hram je bio okružen vanjskim zidovima, poput tvrđave. Unutar tih zidina bila su dva velika dvorišta u obliku kvadrata, odvojena velikim zidom i vratima za prolaz.

U prvom dvorištu bile su žene, koje nisu smjele ući u drugi dio, gdje su se skupljali muškarci. Tamo su se prinosile žrtve, i tu službu su obavljali svećenici. Taj prostor bio je odvojen niskim zidićem, a muškarci su

³ Matej 23,27

⁴ U (Luka 1,25) vidimo da Elizabeta govori istu stvar.

pratili događaj vizualno. Iza žrtvenika nalazile su se stepenice koje su vodile u Božji Hram, koji je imao dvije prostorije. Prva prostorija imala je veliki otvor bez vrata, tako da su Židovi izvana mogli vidjeti unutra. Druga prostorija bila je odvojena velikim zastorom i zvala se Svetinja nad Svetinjama. Unutra je mogao ući samo jedan svećenik – onaj kojeg bi zapala kocka. On bi prinosio „kad“ dva puta dnevno u Svetinji nad Svetinjama.

8.3. Zahariju je zapala kocka. Ali zašto kocka? Ovo je samo nagađanje s moje strane: ako svećenik nije izvršio službu kako treba, bio bi na neki način kažnjen. Prinijeti kad u Svetinju nad Svetinjama bila je u isto vrijeme najveća čast, ali i najveća odgovornost. Drugim riječima – bolje ti je da to obaviš kako treba. Sigurno nijednom svećeniku nije bilo svejedno ući u Svetinju nad Svetinjama i prinositi kad. „*Bolje da ide netko drugi, ja ne bih danas.*“ I zato kocka.

SUSTRET S ANĐELOM

9.1. U (Luka 1,11-12) čitamo da se Zaharija prestrašio. Anđeo je vjerojatno izgledao kao čovjek. U 19. stihu vidimo da se predstavlja imenom Gabriel. Ime Gabriel u Luki se pojavljuje još jednom.

U (Danijel 8,15-17) također čitamo da se Gabriel ukazao u obliku čovjeka.

Zašto se Zaharija prestrašio? Zamislite da ste svećenik i prinosite „kad“ u Svetinju nad Svetinjama – prostoru u koji nitko ne smije ući osim vas – i iznenada se pojavi čovjek spreman razgovarati s vama. Zar se vi ne biste prestrašili? Ja bih sigurno!

9.3. U (Luka 1,13-14) čitamo da anđeo govori Zahariji: „**Tvoja molitva je uslišana!**“

Koja molitva? Dalje u tekstu čitamo da mu anđeo kaže kako će mu žena Elizabeta roditi sina. Vrlo vjerojatno molitva Zaharije i Elizabete bila je upravo ta – da dobiju dijete.

Ali, da li Zaharija baš u tom trenutku, dok je prinosio „kad“, moli tu molitvu? Ne znam. Sklon sam vjerovati da ne. Zašto? Zato jer tekst jasno kaže da su bili u poodmakloj dobi. Pretpostavljam da su nakon mnogo godina molitve za dijete, kada su ostarjeli, rekli sami sebi: „*Očigledno je da Bog neće uslišati našu molitvu.*“

9.4. Ono što bi istaknuo ovdje je: zato što su bili pravedni pred Bogom, oni su ga nastavili slaviti i štovati – iako im nije dao dijete. - Drugim riječima, u svojim srcima su rekli: „*Neka je tvoja volja, Jahve!*“ -

9.5. I tada anđeo kaže: „*Imat ćeš radost i veselje.*“

Mislim da se ovdje radi o osobnoj radosti – radosti između Zaharije i Elizabete, koji su sada kroz Božji blagoslov dobili ono što su dugo željeli.

DUH ISTINE

U (Luka 1,15) čitamo da će se mnogi obradovati njegovom rođenju i da će biti velik pred Gospodinom. Anđeo ovdje govori: „*Vi, kao roditelji, imat ćete nevjerojatnu radost, ali ne samo vi, nego i cijeli Izrael kao narod.*“

10.1.1. Pred kojim Gospodinom će biti velik Ivan Krstitelj? Znamo da Isus Krist, kao Gospodin, još nije došao na scenu, tako da je u umu Zaharije Gospodin bio Jahve, njihov Bog. Ako sam u pravu, onda anđeo ovdje govori da će Ivan Krstitelj biti velik pred samim Jahvom.

10.1. Dalje u tekstu čitamo da neće piti vina niti ikakva opojna pića. Anđeo im daje upute koje dolaze još iz daleke prošlosti, iz Mojsijevog vremena. U to vrijeme neki roditelji imali su običaj posvetiti svoje dijete Jahvi. Ta djeca imala su posebnu službu kod Jahve i zvali su ih „Nazireji“.

Vanjski simboli po kojima su bili prepoznatljivi opisani su u (Knjizi o Sucima 13,2-5).

10.2. U tekstu dalje čitamo: „**Napuniti će se Duhom Svetim već od utrobe majčine.**“

Što to zapravo znači? U Evanđeljima vidimo da Ivan Krstitelj nikada nije činio čudesa. Nije liječio bolesne, nije dizao ljude iz mrtvih, nije vraćao vid slijepima. A u Starom Zavjetu neki proroci su činili upravo takva čudesa. Po čemu je onda Ivan Krstitelj bio velik pred Gospodinom?

Što znači biti napunjen Duhom Svetim?

10.2.1. U Ivanovom Evanđelju često se koristi izraz „Duh Istine“, i vjerujem da upravo to Luka ovdje naglašava. Ivan Krstitelj je od svoga rođenja bio potpuno otvoren za istinu. On je želio razumjeti i strastveno je tražio objavu Božje istine. I ono što je znao i razumio, bilo je u skladu s podacima kojima je raspolagao: Pismima, vremenom u kojem je živio, objavom koja mu je bila dostupna, i naravno inteligencijom koju je posjedovao.

Ivan Krstitelj je imao proročki uvid da dolazi Mesija. Ali, rekao bih da nije imao uvid u to da Mesija mora ići na križ, da Isus mora prvo umrijeti i onda uskrsnuti, te nakon toga ponovno doći da bi uspostavio svoje kraljevstvo na zemlji. Ivan je imao dio Božje objave, ali zasigurno ne onu puninu koju mi imamo danas.

10.3. Razlika između Ivana Krstitelja i nas je ta da buntovnost prema istini, koju mi imamo u sebi, njega nije sprječavala. On je Duh Istine primio još u utrobi svoje majke. Još od malih nogu imao je nevjerojatno razumijevanje što Bog čini, tko je Bog i koji su njegovi planovi. I cijeli svoj život posvetio je upravo tome. Sam Isus je rekao za njega da je Ivan najveći među onima koje je žena rodila.

- Istu silu Duha Istine vidimo i u životu Isusa od malih nogu – na primjer, kada je ostao u Hramu i tri dana razgovarao s učiteljima⁵. Svi su se čudili njegovoj mudrosti i razumijevanju Pisma. -

11. Ovo je ključno da razumijemo: Novi Zavjet govori da postoje različiti darovi Duha, ali jedan je Duh. Postoje darovi učenja, propovijedanja, prorokovanja i služenja.

Ali da bi se ti darovi mogli ostvariti, prvenstveno moramo dobiti Duha Istine – to jest: oči da vidimo i uši da čujemo. Da razumijemo. Da shvatimo. Taj „aha“ trenutak koji se iznova i iznova ponavlja u životu vjernika, ja bih rekao.

11.1. Taj „aha“ trenutak dovodi nas do spoznaje u kojoj sami sebi govorimo: „*Ovo je istina, ovo je jedina istina!*“

⁵ (Luka 2,47)

11.2. Sav naš život – gdje smo odrasli, kako smo odgajani, što smo učili, što smo proživjeli i koje smo odluke donosili – Duh Istine koristi da otvori naša srca. I tada napokon počinjemo shvaćati zašto smo ovdje, tko je Bog i koji je njegov plan s nama.

I s tom spoznajom odlučujemo se osobno predati Bogu. Svoj život, svoje želje, svoje strasti i svoje stavove podređujemo njegovom Sinu, Isusu Kristu.

On postaje naš učitelj. Mi želimo sve više izgledati, misliti, govoriti, djelovati i ljubiti onako kako je on to činio. - I tada shvaćamo da smo od Boga primili nevjerojatan dar. I to nas čini jako radosnima. -